

1

SANITET U NOB-i NA TERITORIJU HRVATSKE

Muzej revolucije
naroda Hrvatske

Muzej revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu priredio je povodom IV kongresa liječnika Hrvatske izložbu pod nazivom »Sanitet u NOB-i. na teritoriju Hrvatske«.

Izložba je radena po temama koje predstavljaju zaokruženu cjelinu, a prikazuje početke i razvoj sanitetske službe prije rata i za vrijeme okupacije, sanitet u narodnom ustanku, život i rad u vojno-partizanskim bolnicama, organizaciju sanitetske službe na oslobođenom teritoriju, stradanja naših ranjenika i bolesnika u neprijateljskim ofenzivama i organizaciju i rad sanitetske službe u završnim operacijama za oslobođenje zemlje.

U razvoju naše zdravstvene službe od 1941-1945. godine očituje se nekoliko faza, koje prate razvoj NOB-e.

Sanitetska služba NOVJ nastajala je istovremeno s prvim partizanskim odredima. Na oslobođenom teritoriju stvaraju se mnogobrojne pokretne bolnice i ambulante, koje su organizaciono vezane za vojne jedinice ili za vojno-pozadinske organe.

Razvojem NOB-e, povećanjem oslobođenog teritorija, te formiranjem većih vojnih jedinica, a posebno nakon kongresa liječnika u Bosanskom Petrovcu u septembru 1942. godine, partizanski sanitet dobiva nove organizacione forme.

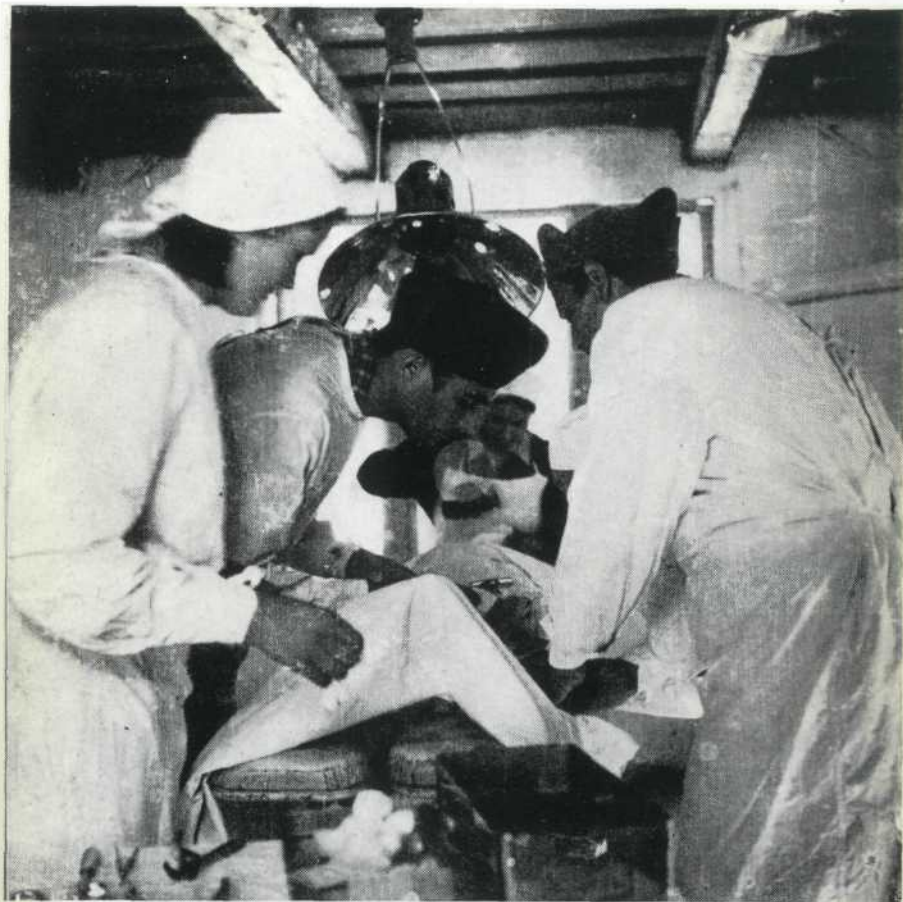
Povećanjem, razvojem i organizacionim učvršćenjem NOO-a, stvaranjem AVNOJ-a i ZAVNOH-a, formiranjem zdravstvenih sekcija i odjela, razvija se i posebna zdravstvena služba, čiju je važnost naglasio kongres liječnika Hrvatske, koji je održan u oslobođenoj Glini, Slunju i Topuskom od 24. do 27. II 1944. godine.

Prethranjem AVNOJ-a u najviše općejugoslavensko zakonodavno tijelo, stvaranjem Nacionalnog komiteta, te Povjereništva za narodno zdravlje, niču i sasvim novi zdravstveni zadaci. Rad se očitovao u daljnjem unapređenju zdravstvene službe u uvjetima rata, osnivanjem novih zdravstvenih ustanova i bolnica u zemlji i u sporazumu sa saveznicima u Italiji i El Šatu, te upućivanjem stručnih kadrova na usavršavanje. Od 1944. godine razvoj NOB-e i formiranje armija uzrokuju novu organizaciju sanitetske službe. Jedan novi organizacioni oblik ove službe sastojao se i u formiranju kirurških poljskih bolnica i sanitetskog transporta.

Na kraju ne treba zaboraviti da za uspjehe što ih je postigla sanitetska služba u toku NOB-e — a oni nisu bili mali — treba umnogome zahvaliti i podršci koju su joj pružali vojno-političko rukovodstvo i široke narodne mase.

Lucija Barada Benyovsky

6

»... Koliko teških i bolnih trenutaka moraju da prožive naši malo-brojni drugovi i drugarice — ljekari, kada vide da često ginu najbolji sinovi našeg naroda samo zbog toga, što nema ovog ili onog lijeka, ili što nema potrebnih instrumenata, ili što je najgore, nema dovoljno ljekara...«

Iz uvodnog članka druga Tita u »Partizanskom sanitetu« br. 1, april 1942. godine.

2

3

4

5

6

»...
broj
sinov
ili št
ljekar

Iz uv
1942

- 1 Marijan Detoni: Prijenos ranjenika u zemunicu, olovka, 1944. godine
- 2 Prijenos ranjenog borca 26. divizije, Vis, 1944. godine
- 3 Bolničarka pruža prvu pomoć borcu na položaju
- 4 Bolnica u Ravnoj Gori, 1944. godine
- 5 Partizanski liječnik pregledava djecu, Dalmatinska Zagora, jesen, 1943. godine
- 6 Za vrijeme operacije u Slavoniji
- 7 Ranjeni borci poslije operacije u bolnici Turjansko, 1944. godine
- 8 Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito i dr Ivan Ribar na Zelengori 12. VI 1943. godine. Tito je bio ranjen prilikom bombardiranja Milinklade
- 9 Učesnici I kongresa liječnika Hrvatske, Slunj, 1944. godine

